

Слово на Българския патриарх Даниил на Панихидата с полагане на Саркофага с тленните останки на Българския цар Самуил

Уважаема госпожо Президент на Република България,
Уважаема госпожо Председател на Народното събрание,
Уважаеми господин Министър-председател,
Ваши Високопреосвещения,
Ваши Преосвещения,
Уважаеми господин Кмет на град София,
Дами и господа народни представители,
Дами и господа министри,
Ваши Превъзходительства,

Уважаеми представители на дипломатическите мисии,

Боголюбиви отци,

Почитаемо множество,

С благоговение и синовна почит, със сведени глави и полагащата се тържественост посрещаме днес тук саркофага със скъпоценните за нас кости на един от най-достойните и велики владетели на православния ни народ – благоверния български цар Самуил: от Бога избран владетел на българския род, верен син на Църквата и на своя народ, оставил ни за вечни времена своя образец за беззаветна и всеотдайна любов към Бог и отечество, защитавал с чест и достойнство славата и величието на Българската корона, запомнен в народностната ни памет както с трагизма на своята историческа участ, така и със своята непримиримост и борба до сетен дъх за поверения му от Христа Бога български народ. Завършил с достойнство земния си път, жив за Бога и за паметта на поколенията, жив и в молитвите на Православната ни църква, днес – повече от хилядолетие след своя чутовен живот и подвиг – той се завръща сред нас, за да остане завинаги със своите си и да почива в този свят Божи дом: храма „Света Софѝя – Премъдрост Божия“, който е дал името на съвременната столица на неговата любима България, за която той отдаде живота си, и в който – по предание – той е бил кръстен и се е черкувал като млад.

Събрани заедно пред тленните останки на цар Самуил, нека смирено благодарим на Бога за възможността да имаме между нас – за вечна всенародна почит и поклонение – тази истинска светиня на държавната, църковната и народностната ни памет, която от днешния ден и занапред ще почива в древната базилика, украшение и духовно сърце на нашия столичен град – светия храм на Божията Премъдрост, свидетел на хилядолетната християнска история на днешната ни столица и на православния ни народ. Да осъзнаем в цялата му дълбока символика значението на Божия дар за всички нас: завръщането на благоверния Самуил в неговия роден дом – в онази България, за която той отдаде докрай всички свои сили и способности, и самия си живот – за да пребъде тя през вековете като свободна и достойна Държава на духа, свидетел на древно величие и сила, дом на висока християнска духовност и култура и на всеки истински порив към светлината и светостта.

Заедно с благодарността си към Бога, днес ние трябва да отдадем

дължимото и на всички онези, които са направили възможен сегашния исторически момент, и на първо място на големия гръцки архитект, археолог и византолог – приснопаметния професор Николаос Муцопулос, който пръв идентифицира тленните останки на великия Самуил и пръв заговори за тях в публичното пространство. Вярваме, че днес той се радва заедно с всички нас на това тържествено посрещане на благодарувания ни цар Самуил в неговата родина. Делото на професор Муцопулос ще остане завинаги в нашите сърца и Църквата ни всякога ще принася пред Бога молитви за него, защото за нас, православните българи, той остава завинаги наш в Господа брат, приятел и доброжелател.

Благодарим от все сърце и на всички музейни работници и специалисти, които са полагали нужните грижи за тази безценна българска реликва – през всичките години от откриването ѝ в далечната 1965 г. и досега – и са сторили необходимото, така щото днес тя да може да пристигне при нас достойно и подобаващо съхранена. Накрая, но не на последно място, признателност дължим днес и на всички отговорни дипломатически и политически фигури в Република Гърция и в Република България, които с много такт, постоянство и съзнание за отговорност пред бъдещите поколения, направиха възможна спогодбата, по силата на която саркофагът с цар Самуил сега е тук, сред нас. Днешното събитие е изключителна стъпка към укрепването на отношенията, на разбирателството и на приятелството между нашите съседни държави и сестрински Православни църкви.

За българския народ цар Самуил ще остане завинаги като светъл и величав образ, а за Църквата Христова – като верен неин син, живял с вяра в Бога и упование в Неговата подкрепа и в Неговия благ промисъл за всекиго и за всички. От онова, което знаем днес за живота му, ясно личи предаността му към Църквата и съзнанието, че всичко в живота на човека, всяко наше решение и действие се извършва непосредствено пред погледа на Онзи, Който гледа от Небесата и „вижда всички синове човешки“, и Чийто поглед е „над ония, които Му се боят и които се уповават на милостта Му“ (Пс. 32:13,18). Известна е и почитта на цар Самуил към светците Божии, на един от които – свети Ахилий, епископ Лариски, той особено се е уповавал, чиито свети мощи тържествено е пренесъл в Преспа и комуто е посветил величествената базилика, в която самият той е бил погребан. Затова и в Синодика на цар Борил Самуил е поменат в редицата на „... старите български царе, които заедно със земното наследиха и небесното царство“, и на които Църквата ни вечно ще пее и възглася: „Вечна памет!“ (Борилов синодик, 109а).

Нека прочее днес, събрани около Саркофага с тленните останки на този, който се уповаваше на Нетленния, заради което вярваме, че е наследил и Неговия мир и Неговата милост, заедно с царството небесно и „... венеца на живота, що Господ е обещал на ония, които Го обичат“ (Иак. 1:12), присъединявайки се към гласа на светата Църква, да кажем и ние с едно сърце и душа: Вечна и блажена да бъде паметта му!

По молитвите на Пресвета Богородица и на всички просияли в светост дивни Свои угодници от българския род, Човеколюбецът Бог да дарува светлина, мир и вечен покой на Своя верен раб Самуил – цар български, а нас да помилва и спаси.

† ДАНИИЛ, Патриарх Български и Митрополит Софийски

bg-patriarshia.bg